

fajta kultúra hordozói, megvalósítói, közvetítői lehetnek, pontosabban: többségükben lehetnek volna” – írja kötet végi summázatában a szerző.

A reformkori diéták Erdélyben is előkészítettek a magyarországi változások befogadását, így az 1848. márciusi forradalom egészen közvetlenül hathatott Erdélyben. E hatás a csúcspontját 1848. május 30-án érte el, amikor az erdélyi rendi diéta megszavazta Magyarország és Erdély unióját. Nem csak több évszázados álom vált valóra, de megteremtődött a modern polgári Magyarország fölépítésének alapfeltétele, a nemzeti egység is.

Bényei Miklós jegyzetekkel és mutatókkal záruló monográfiája – akárcsak a bevezetőben említett másik három könyve – a történeti források és a szakirodalom alapos földolgozásán és szintézisén alapuló munka, és mint ilyen – nélkülözhetetlen darabja a magyar reformkor gazdag irodalmának és talán még nélkülözhetetlenebb eleme a XIX. századi Erdély történelmét tárgyaló művek sorának.

Bényei Miklós: Művelődési törekvések az erdélyi országgyűléseken 1834–1848. Debrecen, 2008.

Erdély Történeti Alapítvány
270 p. /Erdély-történeti könyvek, 7./

Forgatni érdemes Forgató * könyv!

➔ Siró Judit

A szerzők több évtizedes gyermekkönyvtárosi tapasztalata vált közkinccsé a kötet megjelenésével. Kreatív ötletek tárháza a könyv, amelyet nemcsak a szakmabeliek, hanem pedagógusok, szülők egyaránt haszonnal forgathatnak. A gyermekkönyvtáros feladatairól, lehetőségeiről tudunk, de az az izgalmas, hogy ez hogyan válhat át mindennapi gyakorlattá, és a kötet szerzői ebbe avatnak be. A debreceni Méliusz Központ kiadásában napvilágot látott kötet megjelenése azért is öröndetes, mert az utóbbi két évtizedben megcsappant a könyvtári kiadványok száma. A Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár annak idején *Gellér Ferencné* szerkesztésében rendszeresen közreadta a *Könyvtá-*

ri kiadványok című bibliográfiát az ország közművelődési könyvtárainak önálló kiadványairól. A tizenhét év alatt, 1973-tól 1989-ig 15 kötetben közel 700 oldalon jelentek meg a könyvtárosok munkái. Hol van ez már!

De vissza a jelenbe.

A szerzők az előszóban ugyan csak Hajdú-Bihar megye könyvtárainak ajánlják a kiadványt, de azt gondolom, hogy ez nem maradhat a megye határain belül. Az összeállítás készítői nagyon jól ismerik a különböző életkorú gyerekek érdeklődését, igényét, amiben nemcsak könyvtárosi tapasztalatuknak, hanem pedagógus végzettségüknek, sok éves könyvtárosi-pedagógusi gyakorlatuknak is szerepe van. Az általuk már több alkalommal kipróbált forgatókönyvek megjelentetése a biztosíték arra, hogy ezekhez bátran lehet nyúlni, ha az iskolásokkal foglalkozó további ötletekkel akarja valaki színesíteni eddigi könyvtári foglalkozásait. Külön érdemnek tekinthető, hogy a könyvtári munkába bevonták a Déri Múzeum néprajzosát – *Vajda Máriát* –, aki maga is vezet foglalkozásokat a könyvtárban, szakszerűen és szisztematikusan átadva lassan feledésbe merülő népköltési, népszokási hagyományainkat.

A kötet négy fő témakörben több mint félszáz leírást tartalmaz. Az egyes fejezetek az ismeretágak széles skáláját ölelik fel. Az irodalmi forgatókönyvekben találunk egy-egy szerzőről (pl. Fekete István), egy-egy műfajról (mese, költészet), egy-egy könyvről (A Pál utcai fiúk, Harry Potter) készült összeállítást. Az írás- és könyvtörténeti forgatókönyv kötelező program lehet az oktatásban is. A természetismeret a dinoszauruszoktól napjaink veszélyeztetett élővilágáig ad feladatokat a gyerekeknek. Figyelnek a különböző korosztályok szociális helyzetére, és a kamaszkorúak családdal, barátokkal kapcsolatos problémáinak feldolgozására is kínálnak játékos programot. A néprajzi forgatókönyvek nemcsak tárgyi ismeretekkel foglalkoznak, hanem pl. a húsvéti tojásfestés módjait is leírják. A feladatok sokfélesége segíti a képességek fejlesztését, a kéz ügyességet. A levelező feladatok megoldása nem könyvtárhoz kötött, de szükségessé teszi a könyvtár használatát.

A könyvtár az idén harmincadik alkalommal hirdette meg a *Barátunk a könyv* olvasónaplópályázatot alsó és felső tagozatos diákok számára. Ennek évenkénti feladatgyűjteményéből

is kerültek be feladatok a válogatásba. A népszerű verseny eredményhirdetésekor a megyeháza ülésterme is kicsinek bizonyul, ami mutatja, hogy a gyerekek motiválhatóak az olvasásra, és nagyon szívesen veszik a játékos, vetélkedő formákat.

Nagyon fontosnak tartom pedagógiailag

azt, hogy a könyvtári foglalkozásokon oldottan, lazábban szereznek ismereteket. Magam is kíváncsi voltam egy-egy foglalkozásra, amelyek alkalmával a gyerekek felügyelettel „roszszalkodhattak” – hisz úgy kellett kiabálniuk, hogy az Üveghegyen is meghallják, vagy futkározhattak. A foglalkozás végén boldogan, egy kis gözt kieresztve, vidáman, de rendben mentek vissza tanítójukkal az iskolába. A gyerekeket az egyéni munka és a csoportos megoldás segíti abban, hogy felismerjék társaik értékeit, és önbizalmuk is erősödhet. Ezek azok az alkalmak, ahol játékosan nagyon sok ismeretre tehetnek szert, és ez az, amit az internet nem pótolhat. Mindeközben otthon érezhetik magukat a könyvek között, és alapvető ismereteket szerezhetnek arról, hogy hogyan lehet tájékozódni a könyvtárban, a könyvtárhasználatról.

A kötet szerkesztése kiváló, szerzői – volt kollégáim – nemcsak az ötleteiket adták közre, hanem azt is, hogy miként lehet megvalósítani a kidolgozott forgatókönyveket, feladatsorokat.

Mivel terjesztésre átvette a KELLŐ, biztos vagyok benne, hogy a könyvtárosok és a pedagógusok hozzájutnak a könyvhöz. Az, hogy sorozati jelzése van, sugallja a további kiadványokat, amiket érdeklődéssel várunk. Csak egyetlen sajnálhatok, hogy gyerekként nem lehettem egy ilyen könyvtárban, és a könyvet olvasva talán mások is hasonlóan éreznek majd.

Forgató könyv. Gyermekfoglalkozások, irodalmi vetélkedők és levelezős játékok
Összeáll.: Harangozó Attiláné, Nagy Erzsébet Viktória
Debrecen, Méliusz Közp., 2009. 247 p.
(Szivárványos füzetek 1.)

A népmese napja 2009. szeptember 30.

Jeles évfordulóra emlékeznek 2009 szeptemberének utolsó napján a világ magyarsága. 150 éve, 1859. szeptember 30-án az Udvarhely megyei Kisbaconban született *Benedek Elek*. Bárhol a világon, ha magyar népmesét keresnek könyvtárban, könyvesboltban, elsőik között az ő neve hangzik el, méltán! Immár a negyedik nemzedék szókincsének, beszédfordulatainak jelentős részét akaratlanul is az ő könyveiből merítette, tanulta s remélhetőleg adja tovább utódainak.

Benedek Elek hallatlanul gazdag életművét csak kevesen ismerik. Egyetlen személyben újságíró, író, szerkesztő, kiadó, művelődés- és oktatáspolitikus, országgyűlési képviselő, mesegyűjtő, mesemondó volt. Többek között novellák, színdarabok és regények mellett a *Magyar nép múltja és jelene 2*, a *Magyar mese- és mondavilág 5*, a *Nagy magyarok élete 12* kötetének szerzője, a *Nemzeti Iskola*, valamint a *Néptanítók Lapjának* szerkesztője. Továbbá (Pósa Lajossal) *Az Én Újságom*, (Sebők Zsigmonddal) a *Jó Pajtás*, majd egyedül a *Cimbora* című gyermeklapokat szerkesztette. Ez utóbbit a legnehezebb időben saját költségén adta ki. Mindent összevetve a magyar gyermekirodalom egyik megteremtőjét tisztelhetjük benne.

A Magyar Olvasástársaság 2005-ben felhívással fordult mindazokhoz, akiknek fontos a népmesék fennmaradása és a mesékben élő bölcsesség továbbhagyományozása, hogy csatlakozzon azon kezdeményezéshez, amely szerint ezentúl szeptember 30-át, Benedek Elek születésnapját a népmese napjaként tiszteljük. Az ünnep mára határokon átívelő mozgalommá nőtte ki magát. E különlegesen jeles évforduló alkalmából nem pusztán kegyeleti okok miatt tartjuk fontosnak Benedek Elek életművét megbecsüléssel felidézni. Sokkal mélyebb jelentőségű a visszatekintés. Nem Benedek Eleknek van szüksége a mi koszorúinkra, hanem fordítva! Az ő életműve máig erőforrás számunkra. A kulturális emlékezet folytonossága, életben tartása minden közösség megmaradásának és lelki egészségének alapfeltétele. Másrészt pszichológus, szociológus, pedagógus